

Halyna Kruk
Zvládnou udělat ještě dva kroky
ilustrace Mariana Mikičiuk
překlad Alexej Sevrjuk
redakce překladu Tomáš Gabriel
Nakladatelství Dusot 2023
nakladatelství.dusot.cz

1

Zvládnou udělat ještě dva kroky, nebo se zastavím tady, nad těly rozházenými v nepřírodných polohách, rzi ohořelého auta, zejícího dírami po granátech, příliš velkých, než aby mohly zabít někoho konkrétního. Neuspornost uměleckých prostředků, svět nebude moci uvěřit. Chybí tu logický motiv, poslých, řekni mi, proč vás vraždí, musí tu být nějaký motiv, nějaká příčina.

Takhle se syžety v knihách nestavějí. Když se díváš zďálky, vždycky je možnost se včas zastavit, nepřiblížovat se k místu, odkud toho oko vidí příliš – nehezky zlomený nehet na pěstěné ženské ruce, dětskou bačkůrku uprostřed směši toho, co tvořilo vnitřek bytu. Literatura tu byla od toho, aby nás přesvědčovala, že pohorzená dětská bačkůrka – není na noze, že zlomený nehet – to není zase tak velký problém.

2

Pokud včas zastavíš, nepřiblížuješ se, necíváš se příliš zkoumavě. Bezpečná vzdálenost, zábrana, před níž vše ještě může být banálním syžetem vycucaným z prstu, zakázaným plodem představitivosti, nasycené katastrofismem.

Literatura už není způsobem úniku, pouze vedlejší kolejí, ze které nikdo nikam nejede.

Nastoupíš do vlaku a chápeš – tohle ti nepomůže, chápeš?

Jednou tuhle cestu zprvozníte, v případě nějaké zvláštní potřeby, odstraníme retardéry na tomto uzavřeném úseku, dovolíte si vidět.

Ve světě, kde literatura nebude sloužit k vraždění, ani k vyřizování účtů,

ani k paměti,

ani k zapamatování si všeho do puntíku,

když tohle všechno nechceš vidět

pod závaly toho, co se ukazuje v novinách, co je zachyceno na fotkách.

Taková literatura je na nic, slyšíš?

3

Dětská bačkůrka, která od dítřete odlétla,

když se mísilo se střepy skla a betonu,

zlomený ženský nehet na ruce pod troskami,

to jediné nerozmané z toho, co zůstalo z těla,

dětská knížka, na níž se soustředíš pohledem,

abys neviděla zbytek,

abys sis nepředstavovala zbytek,

toho, co bylo mezi knihou a rukou,

mezi okamžikem rodinného sobotního rána a dalším záběrem.

Přistupuješ příliš blízko – a probodává tě betonářská výztuž

něčím zdušeného předsmrtného křiku

„já nechci zemřít“.

4

Literatura je tu proto, abys dokázala žít s tím křikem v uších, s tou rukou, s tou bačkůrkou,

a vědět, co bylo za tím v nerozmané verzi skutečnosti,

nezjmenné umělců inteligencí.

Proto tu vždy byla literatura.

Чи зможу я піти далі?
Крук Галина
написала Крук Галина
намагатовала Мар'яна Микитюк
переклав Олексій Севрук
видавництво Dusot 2022
nakladatelstvi.dusot.cz

1

Чи зможу я піти два кроки далі, чи спинюся отут над розкиданими тілами в неприродних позах над іржею згорілого авто, що зяє отворами від снарядів, надто великих, щоб убити якусь конкретну людину. Нескономність художніх ресурсів, світ не повірить. Брак логічного мотиву, поясни мені, кажеш, чому вони вас убивають, мусить же бути якась мотивація, якась причина. Сюжети в книжках так не будують.

Коли дивилися здалеку, завжди є можливість зупинитися вчасно, не підходити впритут, звідки окові видно надто багато – нерасиво зламаний ніготь на доглянутій жіночій руці, дитячий капчик, перемішаний із усім решта вмістом квартири. Література була для того, щоб переконувати, що покінугий дитячий капчик – окремо від ноги, що зламаний ніготь – не така велика проблема.

2

Якщо вчасно зупинитися, не наблизитися, не придивлятися. Рятівна дистанція, бар'єр, до якого все ще може бути банальним надуманим сюжетом, забороненим плодом уяви, начиненої катастрофізмом.

Література більше не є способом втечі, лише запасною колією, із якої ніхто нікуди не їде.

Сідаєш в поїзд і розумієш – він тобі не допоможе, розумієш? Колись ви розконсервуєте цей шлях, у випадку якоїсь надзвичайної потреби, знімете обмежувачі руху в цьому перекритому напрямку, дозволите собі бачити.

У світі, де література не для того, щоб убивати, і не для того, щоб зводити порахунки, і не для того, щоб спам'ятати, і не для того, щоб пам'ятати усе до йоти, коли не хочеш бачити цього всього під завалами показаного в новинах, зафіксованого на фото.

Ні для чого така література, чуєш.

3

Дитячий капчик, що злетів у повітрі з дитини, коли їх перемішувало з уламками скла і бетону, зламаний жіночий ніготь на руці з-під завалів, незабурене те, що залишилось від тіла, дитяча книжка, на якій фокусуєшся, щоб не бачити всього решта, щоб не уявляти всього решта, що було між книжкою і рукою, між моментом родинного суботнього ранку і наступним кадром. Підходиш надто близько – і тебе простромилює арматура чийогось здавленого передсмертного крику „я не хочу вмирати“.

4

Література для того, щоб могли жити з цим криком у вухах, з цією рукою і цим капчиком, знаючи, що за ними було в незабуреній версії реальності, не пом'якшеній шугунним інтелектом.

Ось для чого завжди була література.